

Odpovědi na soutěžní otázky

„Brouci 2017“

1. **Brouci jsou nejpočetnějším řádem hmyzu. Jaké jsou jejich hlavní znaky?**

Brouky poznáme podle tvrdých krovek, které chrání mnohem větší jemná blanitá křídla složená pod krovkami.

2. **Umí všichni brouci létat?**

Ne. Například náš největší střevlík – střevlík kožitý je neschopný letu, protože má zakrnělá zadní křídla.

3. **Který brouk je největším exemplářem z naší přírody (přírody ČR)?**

Roháč obecný. Samec dosahuje délky 37 – 75 mm a vyznačuje se mohutnými kusadly.

4. **Který brouk má přezdívku "americký brouk" a proč?**

Mandelinka bramborová. Stejně jako brambory pochází i mandelinka z Ameriky, proto „americký brouk“.

5. **Jak dýchají brouci?**

Vzdušnicemi. Na stranách hrudi i na zadečku jsou dýchací otvory a hmyz prohání vzduch dovnitř a ven malými kyslíkovými trubičkami – tracheami.

6. **Jak rozpoznáme larvy zlatohlávků od jiných skupin brouků?**

Díky jejich pohybu. Plazí se po zádech nohama nahoru a vlnitým pohybem se posouvají po podkladu.

7. **Čím sluněčko sedmitečné odpuzuje dravce?**

Sluněčko vylučuje z podkoleních jamek oranžovou tekutinu, která je hořká a pro ptáky jedovatá. Ptáky odpuzuje svou červenou barvou, jakoby říkalo: „Nejez mne“.

8. **Který druh brouků může létat, aniž by rozevřel krovky?**

Zlatohlávci. Mají po stranách zvláště vykrojené krovky, je to tzv. humerální emarginace, což jim umožňuje let bez rozevření krovek.

9. **Jak se říká larvám chrousta a co o nich víme?**

Jsou to ponravy. Žijí pod zemí 2 – 3 roky a ožírají kořínky rostlin. Kuklí se v hloubce až 80 cm a brouci se z nich líhnou na podzim. Vylézají však až zjara následujícího roku.

10. **Jak získal své jméno páteříček sněhový?**

Jeho krovky černé barvy vypadají jako úbor kněze – pátera, proto páteříček. Jeho larvy prezimují v zemi, ale když svítí sluníčko, často vylézají brzy zjara i na sníh, proto sněhový.

11. Kam ukládá vajíčka samička potápníka vroubeného?

Vsunuje je do stvolů vodních rostlin.

12. Jak si obstarává potravu svižník polní?

Svižník pobíhá za potravou velmi rychle po zemi. Má velké oči, které snadno objeví nějaký hmyz, pavouka nebo i žížalu na vzdálenost až 15 cm. Neobyčejně velkými kusadly se pak svižník do oběti zakousne.

13. Který brouček světélkuje a proč?

Je to světluška. Létající samečci i bezkřídle samičky v trávě mají světélkující orgány na spodní straně zadečku. Světlo mohou zesilovat nebo zeslabovat. Pomocí nich se partneři vyhledávají. Intenzivně svítí také larvy.

14. Jak se jmenuje brouk, jehož larvy jsou známé jako „mouční červi“?

Moučný červ se říká larválnímu stadiu potemníka moučného. Larvy dosahují větší délky než dospělí brouci.

15. Proč je lýkožrout smrkový obávaným škůdcem?

Je to velmi hojný brouk. Dosahuje délky jen 4 mm. Patří mezi obávané škůdce smrků. Larvy i dospělí brouci vyžírají v lýku pod kůrou stromů chodbičky. Stromy pak usychají.

16. Jak poznáme dřepčíky?

Brouci jen 2 mm velcí, žijí v početných společnostech. Když se k nim člověk přiblíží, skáčou na všechny strany jako blechy.

17. Má samička nosorožíka kapucínka také roh?

Ne, samička nosorožíka kapucínka roh nemá.

18. Co je to kutikula?

Je to vrstva pokrývající povrch těla a poskytující ochranu. K jejímu svlékání dochází za účelem umožnění dalšího růstu živočicha.

19. Co je potravou střevlíků a kolik toho za den sní?

Střevlíci jsou velmi draví. Za kořistí vycházejí za soumraku. Jejich potravou jsou larvy hmyzu, slimáci, červi i žížaly. Najednou sní až 1,3 násobek své hmotnosti.

20. Které slunéčko má nejméně a které nejvíce teček?

Slunéčko dvojtečné má oranžové krovky se dvěma černými skvrnami. Drobné, ale nápadné je slunéčko se žlutě zbarvenými krovkami a štítem a 20 černými tečkami na krovkách a 5 na štítě.

21. Kolik druhů brouků z čeledi mandelinkovitých žije v české republice?

V ČR žije asi 550 druhů mandelinek.

22. Jak se jmenuje brouček, jehož samička vkládá vajíčka do lískových oříšků?

Nosatec lískový. Je hojný, 7 – 8 mm velký brouk s velmi dlouhým „nosem“. Samička nabodává mladé oříšky a vkládá do nich vajíčka. Larvy vyžírají jádra.

23. Co dělají kovařící, když je položíte na záda?

Prudce se vymrští do vzduchu a dopadnou zpět na nohy.

24. Který brouk žije v plodnicích hub?

Drabčík houbový. Vyskytuje se všude, kde rostou houby. Žije v jejich plodnicích. Také jeho larvy žijí v houbách, kde pronásledují larvy dvoukřídlého hmyzu, způsobující červivost hub.

25. Jaké je jméno brouka, který je kamarádem Čmely a Brumdy stále svižně chvátá a nemá chvíli klid?

Je to kvapník (zřejmě svižník).

26. Podle čeho získala své jméno vroubenka smrdutá?

Šíří ostrý zápach, a když ji uchopíte do ruky, ještě dlouho cítíte tuto pronikavou „vůni“.

27. Který brouk se brání tak, že "střelí" (vypouští ze zadečku tekutinu a přitom se ozve rána, jako kdyby vystřelil)?

Prskavec větší. Býval hojný, dnes je vzácný. Je to brouk velký 6 – 9 mm. Žije ve společnostech pod kameny.

28. Kteří brouci pohřbívají v lese uhynulá malá zvířátka?

Hrobařík obecný. Když v lese najdete mrtvolku ptáka nebo menšího savce a opatrně ji pomocí klacíku nadzvednete, určitě objevíte několik těchto pruhovaných brouků. Jsou 12 – 22 mm velcí. Večer a v noci přilétají k mršině ze širokého okolí a započnou svou „hrobnickou“ práci. Podhrabávají pod mrtvým tělem živočicha půdu, až mrtvolku zahrabou.

29. Jak ve svatební době láká červotoč k sobě partnera?

Červotoč žije ve dřevě, kde vyžírá chodbičky. V době svatební naráží hlavou do svých chodbiček a „klepe“. Tím k sobě láká partnera.

30. Který brouk je nejlepším kamarádem Ferdy mravence?

Brouk Pytlík ☺

Vyhodnocení vědomostní internetové soutěže

„**BROUCI**“

První tři místa obsadili tito žáci:

1. Sourozenci **Vojtěch Němec**, 2. roč. a **Zbyněk Němec**, 9. roč. ZŠ Třemošnice
2. **Václav Michálek**, 7. roč. ZŠ Třemošnice
3. **Veronika Kavková**, 8. roč. ZŠ Smetanova Skuteč

Věcné odměny budou zaslány všem účastníkům soutěže, kterým tímto děkuji za účast a těším se na další spolupráci v příštích letech.

E. Čermáková